

סמיכת גאולה לתפלה ISSUES WITH THE RULE OF

The rule of סמיכת גאולה לתפלה took on such Halachic significance that disagreements developed as to the application of the rule. The most well known issue is whether one is permitted to answer אמן after the ברכה of גאל ישראל. Out of concern for those who hold that one should not answer אמן, the practice began for the שליח ציבור to recite all or part of the ברכה silently. This is how the disagreement appears in the שולחן ערוך: שולחן ערוך אורח חיים סימן קיא' סעיף א' – צריך לסמוך גאולה לתפלה. ולא יפסיק ביניהם, אפילו באמן אחר גאל ישראל ולא בשום פסוק, חוץ מה' שפתי תפתח (תהילים נא, יז). *הגה:* ויש אומרים שמותר לענות אמן על גאל ישראל, וכן נוהגין (טור).

Here are other views on the issue:

◆ ספר המנהגות (ר' אשר מלוניל) דף ד' עמוד א' – צריך לענות אמן בין ישתבח ליוצר אור בברכות דפסוקי דזימרא דרבנן, דקרית שמע דאוריתא. וכן צריך לענות אמן בין גואל ישראל לתפלה של שמנה עשרה לתפלה דרבנן, כדין בין בונה ירושלים לברכת הטוב והמטיב. כך שמעתי בשם הרב ר' יוסף אבן פלתי זצ"ל. והרב רבי משה אבן מימון ז"ל אומר שאין לענות אמן בין גאולה לתפלה.

◆ בית יוסף אורח חיים סימן קיא' אות א' ד"ה ויסמוך גאולה – אבל אמן אחר גאל ישראל לא הוא הפסק ומצוה לענותו וכו'. נתבאר בסימן ס"ו (סוד"ה וגומר) שפשט המנהג על פי הזוהר שלא לענות אמן בין גאולה לתפילה.

One source for the rule of סמיכת גאולה לתפלה that we examined last week was based on the juxtaposition of the following פסוקים: *יהיו לרצון אמרי פי* and *יענך ה' ביום צרה: פסוקים*. This source led to a further disagreement:

◆ שולחן ערוך אורח חיים סימן קיא' סעיף א' – *הגה:* ויש אומרים: הא דצריך לסמוך גאולה לתפלה, היינו דוקא בחול או ביום טוב, אבל בשבת אין צריך. פירוש: דטעמא דבעינן למסמך גאולה לתפלה, משום דכתיב יענך ה' ביום צרה (תהילים כ, א) וסמך ליה יהיו לרצון אמרי פי (תהילים יט, טו), ושבת לאו זמן צרה; ולענית דעתי, נראה דמה שאין כן ביום טוב הוא משום שהם ימי הדין כדתנן במשנה ב' פ"ק דר"ה: בפסח, על התבואה וכו'; וטוב להחמיר אם לא במקום שצריך לכך (טור).

◆ בית יוסף אורח חיים סימן קיא' אות א' ד"ה ויסמוך גאולה – ירושלמי תיכף לגאולה וכו'. בפרק קמא דברכות (ה"א ו.): וכתוב בהגהות אשיר"י פרק קמא דברכות (סי' י) דבשבת

אין צריך לסמוך גאולה לתפילה הואיל דנפקא לן מיענך ה' ביום צרה דכתיב בתריה יהיו לרצון אמרי פי ובשבת לאו יום צרה הוא על כרחך. ואין דבריו נראין דהוא קרא סמך בעלמא, ובלאו ההוא קרא צריך לסמוך גאולה לתפילה. ועוד דתפילת שבת במקום תפילת חול דענייה בעת צרה היא.

Are women obligated to fulfill the rule of **תפילה גאולה** לתפילה?

משנה ברורה סימן ע' ס"ק ב' - מק"ש - ופטורות גם כן מברכות ק"ש דיש להם ג"כ זמן קבוע כדלעיל בסימן נ"ה ס"ו. אבל ברכת אמת ויציב דניתקן על ענין זכירת יציאת מצרים וכן הברכות שלאחריה דערבית מחוייבות לאמרם דמצות זכירת יציאת מצרים נוהגת ביום ובלילה ואם כן ממילא צריכים לסמוך גאולה לתפילה דבתפילה חייבות כדלקמן סימן ק"ו ס"ב. כן כתב המ"א ועיין בפמ"ג שכתב דלמאן דסובר זכירת יציאת מצרים בלילה הוא רק מדרבנן ואסמכתא אקרא א"כ ממילא הוא מצות עשה שהזמן גרמא ופטורות מן התורה רק מדרבנן חייבות. וכך כתב בספר ישועות יעקב עי"ש. ואפילו אם נימא דהוא מצוה מן התורה ביום ובלילה מצדד בספר שאגת ארי' סי' י"ג דהנשים פטורות מטעם דהזכרה דיום היא מצוה בפני עצמה, ואם לא הזכיר ביום אין צריך להזכיר הזכרה זו בלילה. ומה שמזכיר בלילה היא מצוה בפני עצמה עי"ש. ופסקי דזמרה עיין לעיל בסימן נ"ב בחידושי רע"א דמוכח שם מדבריו דהעיקר ניתקנו בשביל התפילה אם כן ממילא חייבות. ולענין ברכת השחר לכאורה תלוי זה אם נימא דהברכות האלו יש להם זמן, עיין לעיל בסוף סימן נ"ב במשנה ברורה ובבה"ל, וצריך עיון ומסתימת לשון המוש"ע בסימן מ"ו ס"ד ובפרט מהלבוש שם עי"ש משמע דמברכות ברכות השחר כמו אנשים. ואולם כל זה כתבנו לענין חיוב אבל פשיטא דיכולות להמשיך חיוב על עצמן ולברך אפילו ברכות ק"ש.

If one comes late to shul and the congregation is about to recite **עשרה**, should one be concerned with fulfilling **תפילה גאולה** or **תפילה בציבור**? The **שולחן ערוך** rules one way concerning **תפילה גאולה** and another way concerning **תפילה בציבור**.

תפילה גאולה - שולחן ערוך אורח חיים סימן קיא' סעיף ג' - אם עד שלא קרא ק"ש מצא ציבור מתפללין, לא יתפלל עמהם, אלא קורא ק"ש ואח"כ יתפלל, דמסמך גאולה לתפילה עדיף.

תפילה בציבור - שולחן ערוך אורח חיים סימן רלו' סעיף ג' - מצא ציבור שקראו ק"ש ורוצים לעמוד בתפילה, יתפלל עמהם ואחר כך יקרא ק"ש עם ברכותיה.

Why is the rule different for **תפילה גאולה** and **תפילה בציבור**? Because there is a disagreement as to whether it is necessary to fulfill the rule of **תפילה גאולה** in **תפילה בציבור**. More on that when we study **תפילה בציבור**.

TRANSLATION OF SOURCES

'שולחן ערוך אורה חיים סימן קיא' סעיף א'-One should not interrupt between reciting the Bracha of Ga'Al Yisroel and Shmona Esrei even to answer Amen to the Bracha of Ga'Al Yisroel and not for any other reason except to recite the words: Adonai Sifasai Tiptach. Ramah: There are those who hold that it is permissible to answer Amen to the Bracha of Ga'Al Yisroel and that is our custom.

'ספר המנהגות (ר' אשר מלוניל) דף ד' עמוד א'-It is necessary to say Amen to one's own Bracha after reciting Yishtabach and before reciting the Bracha of Yotzair Ohr in order to distinguish between the need to recite Pseukei D'Zimra which is a Rabbinical requirement and Kriyat Shema which is a Biblical requirement. Likewise it is necessary to say Amen after one's own Bracha of Ga'Al Yisroel in order to distinguish between Kriyat Shema which is a Biblical requirement and Shemona Esrei which is a Rabbinical requirement This practice is similar to the custom in Birchat Hamazon of reciting Amen to one's own Bracha after reciting the Bracha of Boneh Yerushalayim and before reciting the Bracha of Ha'Tov V'Ha'Maitiv. So I heard in the name of Rav Yosef Ibn Peles, tz'l. But Rav Moshe Ibn Maimon held that one should not recite Amen between reciting the Bracha of Ga'Al Yisroel and Shemona Esrei.

'בית יוסף אורה חיים סימן קיא' אות א' ד"ה ויסמוך גאולה'-We will explain in Siman 66 that the practice began not to recite Amen between the Bracha of Ga'Al Yisroel and Shemona Esrei based on a statement in the Zohar.

'שולחן ערוך אורה חיים סימן קיא' סעיף א'-Ramah: There are those who say that it is necessary to immediately recite Shmona Esrei after the Bracha of Ga'Al Yisroel only on a weekday or a Yom Tov but not on Shabbat. This is based on the following: The reason to recite Shmona Esrei immediately after the Bracha of Ga'Al Yisroel is based on the juxtaposition of two verses: Ya'Ancha Hashem B'Eis Tzara near the verse: Yi'Hiyu L'Ratzon Imrai Phi. Shabbat is not a day to worry about troubles. It further appears to me that the reason that Yom Tov is put into the same category as a weekday is that each Yom Tov is a day of judgment for something; On Pesach, for grain etc. It is better to be strict and to recite Shmona Esrei without delay immediately after the Bracha of Ga'Al Yisroel even on Shabbat unless something out of the ordinary occurs.

'בית יוסף אורה חיים סימן קיא' אות א' ד"ה ויסמוך גאולה'-It is written in the glosses of the Ashri that on Shabbat one need not concern himself with the requirement to immediately recite Shmona Esrei after the Bracha of Ga'Al Yisroel since the source for the practice is the verse: Ya'Ancha Hashem B'Eis Tzara which comes near the verse: Yi'Hiyu L'Ratzon Imrai Phi and Shabbat is not a day to be thinking about one's troubles. This position by the Ashri does not appear to be correct because this verse is used only as a support and not as a source. Even without these verses there are other bases for the rule. Also one should remember that the Shemona Esrei of Shabbat is modelled after the Shemona Esrei of the weekday and on weekdays, the purpose of Shmona Esrei is to plead for help with one's needs.

ש-משנה ברורה סימן ע ס"ק ב-מק"ש Women are exempt from reciting the Brachot of Kriyat Shema because the Brachot have a set time when they must be recited. But the Bracha of Emes V'Yatziv which was composed in order to fulfill the obligation of remembering the Exodus from Egypt and the two Brachot that were composed to be recited after Kriyat Shema in Maariv must be recited by women because the requirement to remember the Exodus from Egypt is a requirement both in the day and at night. As a result women must be obligated to immediately recite Shmona Esrei after reciting the Bracha of G'aAl Yisroel because women are obligated to fulfill the requirement to recite Shmona Esrei (Tefila). So wrote the Magen Avrohom. The Pri Migadim wrote that according to those who hold that remembering the Exodus from Egypt at night is only a Rabbinical decree and is hinted at by a verse also hold that the requirement to remember the Exodus from Egypt is a timebound rule. Women are therefore exempt from fulfilling it as a Biblical rule but are obligated to do so as a Rabbinical rule. So it is written in the Sefer Yishuot Yaakov. The Sha'Agat Aryeh explains that even if we were to say that remembering the Exodus from Egypt is a Biblical obligation both in the day and at night, women may still be exempt from the obligation because remembering the Exodus during the day is its own Biblical obligation and if one does not fulfill his obligation to remember it during the day he cannot make up for it by remembering the Exodus in the evening. The fact that he remembers the Exodus at night is not tied to his remembering the Exodus during the day. Remembering the Exodus at night is also an independent obligation. Concerning the obligation to recite Pseukei D'Zimra note what is written in Siman 52 in the glosses of Rabbi Akiva Aiger. It appears from his words that Pseukei D'Zimra were composed primarily to prepare for reciting Shmona Esrei in which case women would be obligated to recite Pseukei D'Zimra since they too have to prepare to recite Shmona Esrei. Concerning Birchot Haschachar the question is whether those Brachot have a time deadline. It is an issue that requires further analysis. But it appears from the simple understanding of the words of the Tur and the Livush that women are obligated to recite Birchot Haschachar just like men. Let us keep in mind that we have been dealing with the question as to whether women are obligated to recite these prayers. It goes without saying that women can on their own continue to take on the responsibility to recite these prayers and in particular the Brachot of Kriyat Shema.

ג' -שולחן ערוך אורח חיים סימן קיא' סעיף ג' Concerning Tephilat Schacharit, if before one recites Kriyat Shema, the congregation is about to recite Shmona Esrei, one should not recite Shmona Esrei with the congregation but should recite Kriyat Shema and then Shmona Esrei because it is preferable to precede the recitation of Shmona Esrei with the recitation of Geula.

ג' -שולחן ערוך אורח חיים סימן רלו' סעיף ג' Concerning Tephilat Maariv, if one enters shul and finds that the congregation has completed its recitation of Kriyat Shema and is about to recite Shmona Esrei, one should recite Shmona Esrei with the congregation and then recite Kriyat Shema with its Brachot.